

פי"א חלק

גמ' צ. - קא:

אין חלק לעוה"ב: כופר בתח"מ מן התורה [מדה כנגד מדה], תורה משמים (אפי' דקדוק או ג"ש אחת) [דבר ה' בזה - תכרת], אפיקורוס (מח' - מבזה ת"ח או חבירו בפני ת"ח, מאי אהנו לן רבנן, לשון גנאי ארבנן, קורא רבו בשמו), מגלה (מעיו) פנים בעוסקי תורה (חמיר מאפיקורוס) [דבר ה' בזה]

ר"ע - קורא בספרים חיצונים, לוחש (פסוק) על מכה - ר' יוחנן - ברוקק (רש"י - קודם) [אין מזכירין שם שמים (רש"י - בלשה"ק) ארקה"ק], רב - אפי' פסוק בלי ש"ש, ר' חנינא - אפי' כל פסוק אבא שאול - הוגה שם (רש"י - שם מ"ב) חוץ למקדש, בלשון לע"ז (לל"ב ברש"י - במקום חבורת בנ"א שמדברים דברי חול), ברייתא - מיפר ברית [ואת מצותו הפר]

{ תח"מ מן התורה, מק"ו; גביהה בן פסיסא דן עם בני אפריקיא, מצרים, ישמעאל וקטורה לפני אלכסנדרוס; אברהם מסר לבני הפילגשים שם טומאה; הקב"ה דן נשמה וגוף כאחד; חמה שוקעת במערב; נשמה משעת פקידה, יצה"ר משעת יציאה; עומדין במומן ומתרפאין; לעת"ל: גוי נער ימות בן ק', כהה אור לבנה וחמה, נביאים אומרים שירה בקול א'; המונע/הלומד הלכה; שירה, מלמד, מנהיג אף לעוה"ב; גדול דעה, מקדש, נקמה; אש לבית שאין דב"ת בלילה; אין סימן ברכה לכל שאינו מהנה ת"ח, אינו משייר פת }

אין נותנים תרומה לכהן ע"ה

ישייר פתיתים על שלחנו [רש"י - מזומנין לענין] אבל לא יביא שלימה בהדי' [כע"ז העורכים לגד שלחן]

{ צדיקים באלף שביעי שטין על פני המים בלי צער; מתים שהחיה יחזקאל }

אין נגע לבית אפל [רש"י - כנגע נראה - ממילא, לז' - ולא לאורי]

לר"י מתים שהחיה יחזקאל היה משל

{ גדולים צדיקים ממלאכי השרת; חנניה מישאל ועזריה, דניאל, יהושע כה"ג; ר' בנים מרות שמתברכין ב' ברכות; לא איקרי ספרו על שם נחמיה; חרדה משום דמזליה חזי; ביקש הקב"ה לעשות חזקיה משיח; גנאי שלא אמר חזקיה שירה, שלא אמרו משה וס' ריבוא ברוך; ויחד יתרו; סנחריב; הכבידו עליהן עול תורה וראויין לנס, חזקיה נעץ חרב על פתח ביהמ"ד, בדקו וכולם בקיין בהל' טומאה וטהרה; דוד נמסר ביד פלשתים וכלה זרעו (חוץ מיואש) בעון הריגת נוב ושאלו ובניו ונטרד דואג על ידו, אבישי הרג ערפה והציל דוד; קפצה ארץ לאליעזר ליעקב ולאבישי; חיל סנחריב ומיתתם; בני סנחריב הרגוהו; וירדף (אברהם) עד דן; שכר ד' פסיעות של נבוכדנצר; נבוזראדן, עמא קטילא קטלת היכלא קליא קלית קימחא טחינא טחנת, דם זכריה, איתגייר; עמון ומואב שיבבי בישי }

{ משיח בר נפלי; דוד שבן דוד בא, במוצאי שביעית בן דוד בא; קושטא; משיח מציאה ועקרב באים בהיסח הדעת; ר' אלפי שנין הוו עלמא; תיפח עצמן של מחשבי קיצין; לא פחות מל"ו צדיקי דמקבלי אפי שכינה בכל דרא }

ר"א - גאולה רק אם נשוב, ר' יהושע - מ"נ מלך כהמן ומחזירן למוטב

{ אין בן דוד בא עד וכו'; זכו אחישנה לא זכו בעתה; משיח בא היום - אם בקולו תשמעו; ייתי ולא אחמיניה; להנצל מחבל משיח - תורה וגמ"ח; לר' הילל אין משיח לישראל; בריאת העולם לדוד, למשה, למשיח; שמו של משיח; עתיד הקב"ה להעמיד דוד אחר; ימות המשיח; יום נקם בלבי - ללבי גליתי; לר' יוחנן נתנבאו לימות המשיח, לשמואל כעוה"ז; לר' יוחנן נתנבאו לבעלי תשובה, לעוזרי ת"ח; עין לא ראתה }

{ כי דבר ה' בזה; הלומד ואינו חוזר; תורתו עומלת לו, אדם לעמל תורה יולד; אחות לוטן תמנע; העוסק בתורה לשמה; המלמד בן חבירו; המעשה חבירו לדבר מצוה }

{ עתיד להוציא נחל מקודש קדשים, אבנים טובות ל' על ל' אמות בשערי ירושלים, קוממיות - ר' ק' אמות; המשחיר פניו/מרעיב עצמו על דב"ת; נותן הקב"ה כח בצדיקים לקבל טובתן }

זמר לפסוק בשיר השירים, קורא פסוק בבית משתאות מביא רעה לעולם

בשבת מותר לסוך עם משמוש בשינוי על חולי מעיים [רש"י - כשתיה], לחש מותר על נחש ועקרב (רש"י - שלא יזיקו)

אסור לשאול במעשה שדים בשבת [רש"י - ממצוא חפצך], ר' יוסי - אף בחול [סכנה]
{ כשחלה ר"א - ר"ע משחק שלא קיבל עולמו, חביבין יסורין [העלו מנשה למוטב]; קין עשו ומנשה
באו בעלילה }

רש"י צה: - צו.

גבריא אל ממונה על ביטול הפירות

כבוד לת"ח בני ע"ה - ל"ק - "מחמת זכות מעט שבאביכם",
ל"ב - "לאו משום אביכם אלא התורה"

גמ' קא: - קיא:

{ ירבעם בן נבט (= מיכה = שבע בן בכרי), זכה למלכות שהוכיח שלמה, נטרד מחמת גסות רוח,
עגלים, עת מזומנת לפורענות/לטובה, תורתו בלי דופי; הנהנה בלא ברכה גוזל הקב"ה כ"י וחבר הוא
לירבעם; דבר מועט מעגל בכל פורענות; חזור בך ואני ואתה ובן ישי נטייל בג"ע; מנשה לרב אשי - אי
הות התם הות נקוט בשיפולי גלימה ורהטת אבתראי; קלות דאחאב כחמורות דירבעם; אחאב זכה
למלכות - הוסיף כרך בא"י, כיבד התורה; שקול היה (עונות וזכויות) }

עוה"ב: אין לירבעם ואחאב

מנשה - ר"י - יש לו, רבנן - אין לו עוה"ב [מח' אי עשה תשובה]

{ הקב"ה עשה מחתרת ברקיע לקבלו בתשובה; בקש הקב"ה להחזיר העולם לתוהו ובוהו בשביל
יהויקים/דורו של צדקיה; ווי לדלא ידע בין טב לביש; ד' כיתות אין מקבלות פני שכינה; לא תאונה
וכו' ברכו אביו (דוד), כי מלאכיו וכו' ברכתו אמו, כי בי חשק וכו' ברכתו שמים; רשע שנעשה רש
מלמטה נעשה רש מלמעלה }

ר"מ - אבשלום אין לו

ר"מ - מלכי ישראל שכתוב ויעש הרע, אחז, אחזיה - אין עוה"ב ואינן נידונין בגיהנם, רש"י - אמון יש
עונות להכעיס של אחז מנשה אמון יהויקים; פסל מיכה; גדולה לגימה; ברא מזכי אבא ולא להיפך }
מיכה - יש (?) [פתו מצויה לעוברי דרכים]

יהויקים - רש"י - יש [נתכפר - שלא ניתן לקבורה]

{ זקינו דר' פרידא מצא גולגולת יהויקים ואשתו שרפה; נכרים על שולחנו גורם גלות לבניו; לקו
באיכה, בא"ב; בכ"מ נעשין שרים לאדוניהן; בכה תבכה בלילה; המיצר לישראל נעשה ראש; מרגלים
אמרו בפיהם מה שלא ראו בעיניהם }

אכה"ג בקשו למנות שלמה, בת קול - תלוי בשמים ויש לו

דורשי רשומות - אחאב, מנשה, ירבעם, אחיתופל, גחזי, דואג יש להם, דלא כאכה"ג

{ י' בנ"א לירמ' - עבד שמכרו רבו ואשה שגרשה בעלה כלום יש לזה על זה כלום - איזה ספר כריתות
אמכם - נבוכדנצר עבדי, היה לא תהיה וכו' אם לא ביד חזקה וכו' אמלך עליכם; יסרו יצריכם - אלקיו
יורנו }

גוים - לר"א אין להם [לשאולה כל גוים שכחי אלקים - פושעי עכו"ם]
לר' יהושע ומשנתנו יש [רק שכחי אלוקים לא, רש"י - ורעו זרים צאנכם וכו'] אבל לא בנים קטנים של
רשעים

{ בלעם בן בעור (לבן), זקני מואב ומדין, חוצפא - כלפי שמיא מהני, מלכותא בלא תאגא, אתונו, יודע
לכוון שעה שכועס, זעמו רגע, כשמשתחווים לחמה כועס, אהבה ושנאה מבטלת שורה של גדולה,
בשכר קרבנות בלך יצאה ממנו רות, מח' אם אדם מתקנא בבנו, מברכתו אתה למד מה היה בלבו, כולם
חזרו לקללה חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות, טובה קללת אחיה השילוני מברכת בלעם, זכה קנה
לכתוב ממנו תנ"ך, בלעם איוב ויתרו באותה עצה, אוי לאומה שתמצא כשהקב"ה עושה פדיון לבניו,
בנות מואב, שטים, רפידים, קיימו בבלעם ד' מיתות; דואג - תורתו משפה ולחוץ, שכח תלמודו וכו',
איה סופר איה שוקל, ד' מאה בעי' בעו דואג ואחיתופל במגדל הפורח באויר, לא סלקא להו שמעתא
אליבא דהלכתא, לא חצו ימיהם, הקב"ה ליבא בעי; לא יביא עצמו לידי נסיון, אבר קטן יש באדם וכו',

מעשה בת שבע, ראויה לדוד מששת ימי בראשית אלא שבאה אליו במכאוב, המלבין פני חבירו ברבים אין לו עוה"ב, בקש דוד לעבוד ע"ז, ו' חדשים נצטרע ונסתלקה שכינה ופירשו סנהדרין, מחול לך - אני מודיע בחיי שלמה; גחזי - אבן שואבת/שם בפי עגלים של ירבעם, דחה רבנן, "הגיע עת ליטול שכר שמונה שרצים וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך עד עולם", לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת - יצר, תינוק, אשה; ר' יהושע בן פרחיה דחה ישו; ג' חלאים לאלישע; לא היה זקנה עד אברהם, חולשא עד יעקב, מתרפא עד אלישע }

אין עוה"ב לדור המבול (ואינן נידונין), הפלגה, סדום (לחכמים נידונין, ור' נחמיה חולק), מרגלים {דור המבול (וסדום) נתגאו בשביל טובה שהשפיע להם הקב"ה, בשביל גלגל העין שדומה למים, נחתם גז"ד משום חמס, חמס זקף עצמו כמקל - לא מהם ולא מהמונם וכו', גז"ד אף על נח אלא שמצא חן, תמים בדורותיו, כלום בראתי בהמה וחייה אלא בשביל אדם, נח מוכיח אותם, ברבה/ברותחין קלקלו ונידונו, ויהי לשבעת הימים, הספדן של צדיקים מעכבים את הפורענות, בהמות לתיבה, ג' שמשו בתיבה ולקו, דירתן של עופות טהורים עם הצדיקים; יהיו מזונותי מרים כזית וכו', שם - צער גדול היה לנו בתיבה, נח בירך חול (עוף) שלא תמות; נחום איש גם זו; דור הפלגה - ג' כיתות (נעשה מלחמה נעשו קופים וכו'); אנשי סדום רעים וחטאים, נותנין עיניהן בבעלי ממון, חוקי סדום }

דור המדבר - לר"ע אין להם ואין דין, לר"א ור"ש בן מנסיא, רש"י - ורבי ותוספא - יש להם [והנדחים בארץ מצרים] עדת קרח - לר"ע אין, לר"א ור"י בן בתירא יש

{ "קרח", "און", "פלת" - אשתו הצילתו, אולת אשת קרח, כ"א קינא אשתו ממשה } המחזיק במחלוקת עובר בולא יהיה כקרח וכעדתו וראוי ליצטרע

{ החולק על מלכות בית דוד ראוי להכישו נחש; רבו כשכינה; עושרו של קרח שמור לרעתו, ג' מטמוניות הטמין יוסף במצרים, מח' אי קרח מן השרופין והבלועין, הקב"ה זרק חיצים בשמש וירח - בכבודי לא מחיתם, בני קרח לא מתו - מקום נתבצר בגיהנם, בלועי קרח - משה ותורתו אמת והן בראים }

י' שבטים - לר"ע אין להם ולא יחזרו, לר"א - רבי דרש"י - להם אין ולבניהם יש - ויחזרו, ר"ש בן יהודה - אם ישובו יש, לרבי יש להם

קטני בני רשעי ישראל - לר"ג אין, לר"ע יש

קטן בן עוה"ב - מח' משנולד, סיפר, נזרע, נימול, יאמר אמן

{ לר"ל הקב"ה דן ישראל לכף חובה ור' יוחנן חולק; לא תמצא תורה במי שמחיה עצמו עליה; ר' סימאי - יצאו ממצרים, וכן לימות המשיח; הקב"ה למשה - חבל על דאבדין וכו' לא הרהרו על מדותי ולא אמרו לי מה שמך, אי אתה רואה מלחמת ל"א מלכים; משה ראה ארץ אפים/אמת ויקוד וישתחו, ארץ אפים אף לרשעים; עתיד הקב"ה להיות עטרה בראש כל צדיק }

אנשי עיר הנדחת אין להם

רש"י קב: - קיא.

בציעת הפת - לל"ק (להל) ממקום שנקרם פניה ולא מאמצעיתו, לל"ב ממקום שאפוי יפה

אמן = קבלת יראת שמים - קל מלך נאמן - שמאמין עליו הקב"ה

גמ' קיא: - קיג:

אין עיר הנדחת: מדיח - ע"י שליח, פתוח מב', נשים, קטנים, מעיר או שבט אחרת, הודח מיעוטה, עיר מן הספר, ירושלים, טו. - לר' יאשי' עיר פחות מ' או יותר מק', לר' יונתן פחות מק' או יותר מרוב שבט, לר"א - אפי' יש בה מזוזה א' [כל שללה כליל], לר' ישמעאל - אין רחוב בתוכה (לר"ע - עושין עכשיו), וספק בהודחו מאלוהין אלא נידונים כיחידים - בסקילה וממונם פלט

חלוקת א"י - ר' יוחנן - עיר א' לב' שבטים, ור"ל חולק (רש"י - כולה לשבט שרובה בתחומיה)

עיר הנדחת - עדים והתראה לכ"א, רב יהודה - דנין כ"א כיחיד וחובשין עד רובה, עולא ור' יוחנן - דנין וסוקלין עד חציין, ר"ל - מרבים בתי דינים ומעייני ככולם וגומרים דינם בכ"ד הגדול

שיירה ששהה בעיר ל' יום (= יושבי עיר) כעיר ומצטרפי לרובה/מיעוטה, ובפחות - כיחידים
ממונן של רשעים שבעיר אחרת (רש"י - שהיה פעם בעיר) שאפשר לקבצם לעיר אותו יום - מאבדים,
צדיקים - רק שבעיר חוץ ממלבושם (וספק בפיאה נכרית שאינה מחוברת)

אין מאבדים: פקדונות מעיר אחרת אע"פ שקבלו אחריות, שערות ואילנות מחוברין,
שלל שמים - הקדש מזבח ימותו (רש"י - בכיפה) [ר' יוחנן - זבח רשעים תועבה ואפי' דמיהן (לרב
יוסף מז. - הואיל ונדחו ידחו, לאביי - עדיין "רשעים"), לר"ל - (בחייב באחריותן לר"ש דהוי
ממון בעלים), בקדשים קלים לריה"ג דהוי ממון בעלים - אבל קדשי קדשים יפלו דמיהם
לנדבה (חוץ מחטאת)], בדק הבית - יפדו, בכור ומעשר לר"ש - לרבינא אפי' במומן (ושמואל
חולק) [בהמתה (רש"י - בלי שם לווי, תמורה ח. - שנמכרין באטליז)]
תרומה - ביד ישראל תנתן, ביד כהן ירקבו,
מעשר שני בירושלים יאכל [מחיצות קולטות מדרבנן] ואם נפלו מחיצותו יגנזו [לא גזרו],
כתבי הקודש יגנזו [לא תעשון כן],
שותפות עיר אחרת בעיסה (אבל בבהמה כן [רש"י - למיתה קיימא ולא מהני שחיטה] (וספק אי מהני
לטומאת נבלה))

והיתה תל עולם ולא יבנה עוד - ריה"ג - אפי' גנות ופרדסים, ר"ע - רק לבתים [מח' אי לא דנין עשה
ול"ת בכלל ופרט, עוד = לגמרי או לכמה שהיתה]

יריחו - אפי' אילנות מחוברין אסורין, אסור לבנות בשם אחרת, ועיר אחרת בשם "יריחו"

{ חיאל מקבר בניו על שבנה יריחו; נמסר מפתח דמטר ביד אליהו והחליפו במפתח דתחה"מ; דרש
יוסי אליהו קפדן היה; אבדו רשעים (גנבי) מן העולם נסתלק חרון אף וטובה באה, צדיק בא לעולם
טובה באה }

רש"י קיב:
מע"ש בגבולין לכו"ע פטור מחלה - אין היתר אכילה דהוי ממון גבוה, אין עריסותיכם בשעת גלגול
(אפי' פדה אח"כ)

הדרן עלך מסכת סנהדרין